

Nagy Piroska

Asztalterítők, háztartási törlek készítése

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Lakástextíliák készítése

A követelménymodul száma: 1325-06 A tartomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-010-30

ASZTALTERÍTŐK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az asztalterítők elengedhetetlen részei az életünknek, konyhánk, lakásunk, vagy az éttermek stílusát alapvetően meghatározzák. Mivel enni szeretünk, a szépen megterített asztalnál finomabb az étel. Az asztal körüli beszélgetések hangulatát is meghatározza a terítő. Fontos, hogy legyen mindig tiszta, vasalt a terítő, melynek mintája, színe és formája legyen összhangban környezetével. Lehet vidám, játékos és színes egy gyermekszőron, vagy különleges alkalomra készülődve ünnepőbe öltöztetjük testünket-lelkünket, és a környezetünket is. Az ünnepekre külön terítőket használunk, melyek harmonizálnak az ünnepi dekorációival, díszesebbek, ékeesebbek, mint a hétköznapi használatos kis kockások, csíkosak, virágosak, vagy egyszínűek.

1. ábra. Asztalterítő¹

Nézzük meg, milyen kialakításúak, méretűek lehetnek az asztalterítők, és hogyan lehet őket elkészíteni!

¹ http://s194670302.online.de/garske/katalog_tischbelaege/index.html , 2010-09-12

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Az asztalterítőket csoportosítani lehet:

1. alak és forma
2. méret
3. alapanyag
4. rendeltetési szerint.

Asztalterítők alakja és formája is különböző lehet. Találkozhatunk téglalap-, négyzet-, ovális- kör-, sokszögletűek, vagy rendkívüli formájúak is lehetnek. Szélein kerekített szögletes terítőkkel is készítenek. A kivitelezésük is változatos, mert készülhetnek simán beszegve, ferdepánttal, szegéllyel, csipkével, eldolgozva.

Asztalterítők méretezése: Hagyományosan a terítő túllóg az asztal szélén. A lényeg, hogy az asztal méreteinél a terítők kb. 50–30 cm-rel, de minimum 15 cm-rel hosszabbak legyenek. A lelógó rész hossza ízléstől és az éppen aktuális divattól is függ, akár a földre is érhet.

2. ábra. Földig érő asztalterítő²

² http://s194670302.online.de/garske/katalog_tischbelaege/index.html , 2010-09-12

A leggyakoribb terítő méretek:

Asztalméret (cm)	Terítő méret (cm)
100x100	140x140
120x100	160x140
140x100	180x140
160x100	200x140
180x100	220x140
Átmérője: 100	140
Átmérője: 160	200
Átmérője: 180	220

A terítők készülhetnek akár több rétegből is. Az egyes rétegek mérete, alapanyaga és kialakítása is lehet különböző. Például egy két réteggel kialakított terítő elkészítését láthatjuk a <http://www.sulinet.hu/tart/fcikk/Kgc/0/18653/1> internetes oldalon. Itt az alsó terítő téglalap alakú és egyszínű alapanyagból készült. Nagyobb méretű, mint a felső terítő, ami mintás és elütő színű anyagból, hullámos szélkialakítással készül.

3. ábra. Többrétegű asztalterítő³

A fenti képen ünnepi terítékhez készült három terítő rétegből álló kör alakú terítőt látunk. Damaszkötésű, pamutszövetből készültek az egyes rétegek. A szövetek szennytaszító kikészítést kaptak.

³ <http://www.peterstextil.hu/?termek=Asztalter%EDt%F5+szennytasz%EDt%F3+damaszt> , 2010-09-12

Az asztalterítők alapanyagai:

- **Az alapszövet készülhet** pamutból, lenből és kevert szálas alapanyagból. A kevertszál szövetek különböző keverési arányban poliészterből és pamutból állnak. A leggyakoribb keverési arányok:
 - 70% PES 30% Pamut
 - 60% PES 40% Pamut
 - 50% PES 50% Pamut
- Az alapszöveteket különböző **kikészítési eljárásokkal** teszik szebbé (festés, fehérítés, színezés, színnyomás, stb.) teszik könnyen kezelhetővé (pl. szennytaszító-, gombaölő kikészítés, rétegfelhordás)
- **A szövetek kötésmód szerint:**
 - Sima vászon szövetből (fehér, egyszínű, vagy nyomott mintás)
 - Csíkos, kockás mintázattal
 - Damaszt, szatén szövetből
 - Tarkán szőtt szövetekből
- **Rendeltetési céljuk szerint lehetnek:** hétköznapi, ünnepi és éttermi asztalterítők.
 - A hétköznapi terítők: konyhákban, étkezőkben, kertekben használatosak.
 - Az éttermekben használt terítők gyakori, magas hőfokon való mosásnak, vasalásnak vannak kitéve, ezért elvárás a nagyobb strapabírás. A mai modellek szennytaszító, vízlepergető kikészítéssel készülnek.
 - Az ünnepi asztalterítők díszesek, legtöbbször szatén és damaszt szövetből készülnek. Hímzésekkel, rátétekkel, strassz kövekkel díszített terítők az ünnepnap hangulatához és a lakás dekorációjához igazodó színben.

4. ábra. Strassz kövekkel díszített abrosz⁴

A képen látható terítő a modern, divatos terítők közé tartozik. A gyakori és magas hőfokú mosást és a mindennapi használatot nem bírja. Kimondottan ünnepi használatra készült.

⁴ <http://www.abroszcenter.hu/Lakastextiliak.html> , 2010-09-15

Az asztalneműk közé sorolt termékek nagy méretválasztékban és változatos technológiai megoldásokkal készülhetnek.

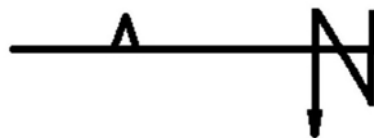
1. Szélek elszegése szegő, vagy cikcakk varrattal

- a) A terítőt varrásszélesség ráhagyása nélkül szabják ki. A szegővarrat öltéssűrűségét besűrítik és sok esetben elütő, vagy fényes cérnát alkalmazva szegik el a szabott szélt. A szövet szélét a varrat kissé megvastagítja és díszíti. A szegővarrat végén a kifutó cérnát a visszahúzzák a varratsor alá, vagy levarrják.

5. ábra. Szegés interlock, overlock, vagy cikcakk varrattal

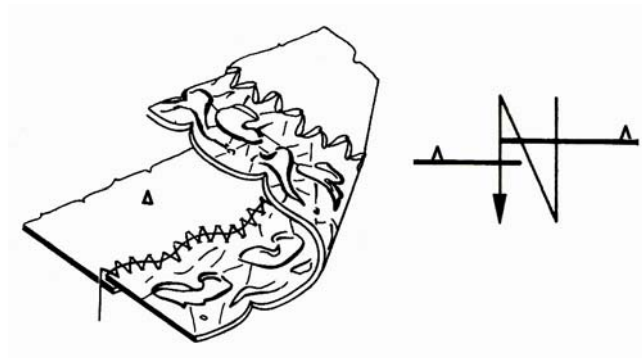
- b) A terítő méretéhez hozzáadják a rojt szélességét szabás előtt. A szabott széltől a terítőt körbe varrják cikcakk varrattal a rojt nagyságának megfelelő távolsággal. Varrás után a lánc és vetülékfonalakat kibontják a rojt kialakításához.

6. ábra. Szegés jelképes jelölése

2. Csipke, rojt alkalmazása a szélek eldolgozásánál

A terítők széleire gyakran varrnak díszítés céljából csipkéket, rojtokat. Ezek legegyszerűbb hozzávarrása cikcakk varrattal lehetséges.

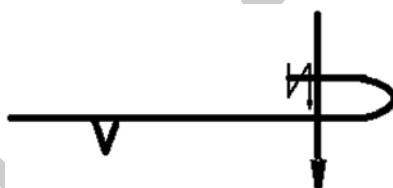
7. ábra. Csipke felvarrása cikcakk varrattal⁵

3. Behajtott szél letűzése

A széleket behajthatják egyszeresen, vagy kétszeresen.

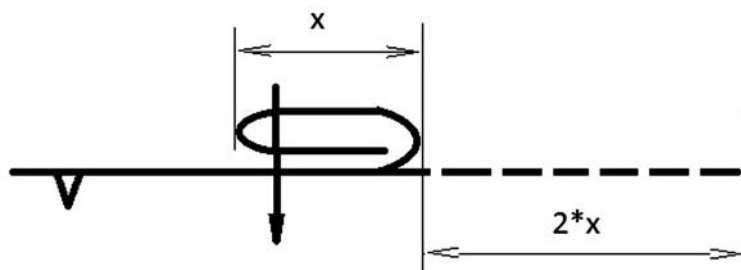
a) Egyszeres behajtás alkalmazása:

- foszlásra, bomlásra nem hajlamosak anyagok széleinél huroköltésű, vagy cikcakk varrattal
- szegővarrattal elszegett szövetszéleknél
- rugalmas anyagok, csipkék felvarrása esetén alulfedő varrattal

8. ábra. Szegett szövetszélek egyszeres visszahajtása

- b) **Kétszeres visszahajtás** a leggyakrabban alkalmazott szegési mód. Az alapanyagot a behajtás szélesség ráhagyásával nagyobbra szabjuk.

9. ábra. A behajtott szél mérete

⁵ Vass Márta Kötőipari konfekciós szakmai ismert, Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1984.

10. ábra. Sarok kialakítások

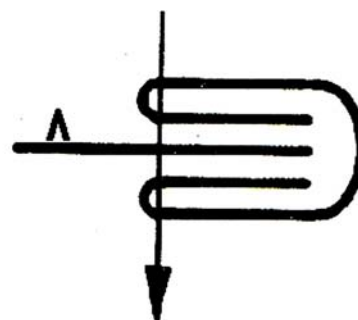
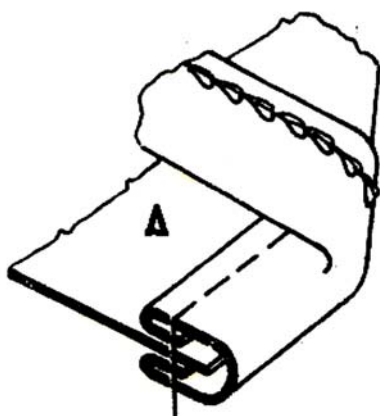
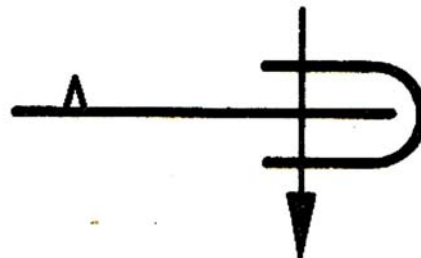
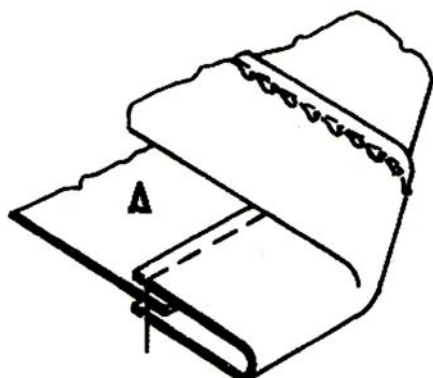
A behajtott anyag szélessége különböző mértékű lehet a fotón látható keskeny kialakítástól a szélesebbig.

- A hétköznapi használatos terítőknél gyakran csak a szabott széleket szegik el, a szövet ép szélét meghagyják. Ez a megoldás látható a felső terítőnél.
- A középső terítőnél kétszeresen visszahajtották a széleket, a sarkoknál azonban 45° -os szögben behajtották a sarokrészt, majd azt folyamatosan levarták a szélén. Csak keskeny behajtásnál alkalmazzák levarrás nélkül ezt a megoldást, mert ekkor nem fordul ki a saroknál a behajtott anyag.
- Az alsó mintánál nem varrták folyamatosan körbe a terítőt. Először az egyik, majd a másik két szemben lévő oldalt hajtották be.

4. Szegés szalaggal, ferdepánttal

- Keskeny taft, vagy szatén szalagokat alkalmazunk az ünnepi terítők szélének díszítésére. A ferdepántok keskeny, "végtelen" hosszúságú szalagok, melyek eltérnek a szövet láncirányától 45° -kal. Az erősen ívelt részek szegésénél is szépen rásimulnak az anyag szélére. A ferdén szabott szalagokat ovális és kör alakú, hullámos szélű terítők készítésénél előnyös alkalmazni. A kezdő szalagrészre rávarrják befejezéskor a szalag végét, amikor körbeérnek. Hajtogató készülék (apparát) alkalmazásával készült az alábbi ábrán látható szalag felvarrás.
- A felső axonometrikus és metszeti ábrán ép szélű szalag, csipke, vagy foszlásra nem hajlamos pl. láncchurkolt ferdepánttal történt a szél eldolgozása. A szalag itt jobban hozzásimul a terítő anyagához, mint az alsó ábrán.

- Az alsó ábrán a ferdepánt széleit behajtogatta az apparát, ami erőteljesebbé, vastagabbá teszi a terítő szélét.

11. ábra. Szegés hajtogató készülék alkalmazásával, szalaggal és ferdepánttal ⁶

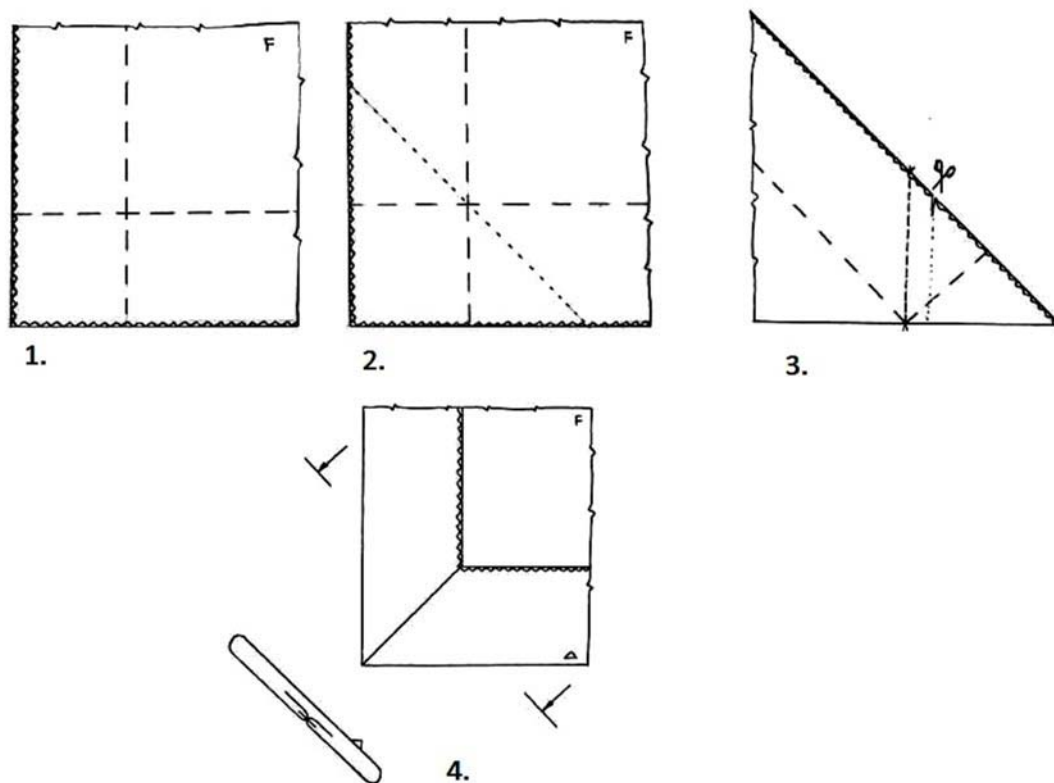
5. Sarokvarrással történő eldolgozás

Az egyik legigényesebb és legszebb eldolgozási mód, melyet sokszor azsúrozással is díszítenek a visszahajtott szél vonalában.

- A terítő széleit szegővarrattal elszegik.
- A sarokvarrás készítésénél először a terítő vízszintes és függőleges részét ideiglenesen elhajtják (1. rajz)
- a felhajtást felvasalják a fonákoldalra.
- az anyagszélek találkozási pontjait megjelölik. (2. rajz).

⁶ Vass Márta Kötőipari konfekciós szakmai ismert, Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1984.

- Az anyagszéleket, színt színnel szembefordítják és a csúcstól indulva az alapanyag vágott széléig kissé domborúan összevarrják .
- A felesleges anyagot a varrat mentén varrásszélesség ráhagyásával kivágják (3. ábra)
- Sarkot kifordítás és megvasalás a végső művelet.

12. ábra. Sarokvarrás készítése⁷

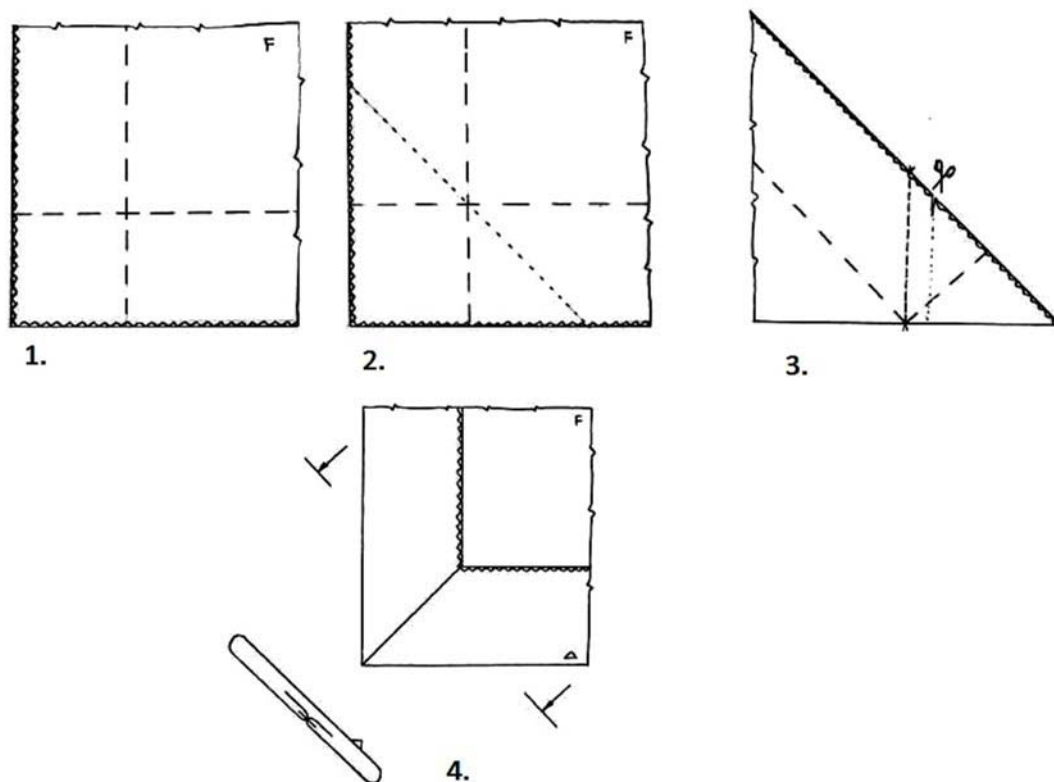
6. Szegéllyel eldolgzott terítőszél

Különlegesen szép szélek alakíthatóak ki ezzel a megoldással. Hasonlóan történik, mint a sarokvarrás. A terítő szélére, az anyag színoldalára egy eltérő mintázatú, minőségű vagy színű anyagot varrnak. A sarok kialakítása is ezzel az anyaggal történik.

- Szabás:
 - A szegély anyagából a szegély szélességének + a varrásszélességeknek megfelelő széles csíkokat szabnak a terítő minden oldalára.
 - Hosszúságuk a terítő hossza+ a kétszeres szegély szélessége.
- Csíkok felvarrása a terítő széléire, színt színnel szembefordítva
- Átfordítás, vasalás
- A szegélycsíkok összevarrása 45° - os szögben a sarkoknál.
- Fölösleges anyagrész levágása

⁷<https://mail.modelldivatiskola.hu/webbruha/egyszeruvarrastipusok/egyszeruvarrastipusok3.htm#Sarokvarras>,
2010-09-18

- Kifordítás, vasalás
- Szegély felső szélének behajtása és körbetűzése.

13. ábra. Szegéllyel eldolgozott terítőszél⁸

TERÍTŐK DÍSZÍTÉSE

A terítők díszítése igen változatos lehet, csak a fantázia szab határt. A díszítésre már láttunk példát a szélek eldolgozásánál. Például az előző fotón (13. ábra) látható terítőt az elütő színű szegély mellett gombbal is különlegessé tették.

- Díszítő szegések (5. ábra), szegélyek
- A különböző díszítő kellékek alkalmazása, mint pl. csipkék, fodrok, gyöngyök, bojtok rojtok (5. ábra)
- Hímzéseket és applikációk alkalmazása (14. ábra)
- Gyakran több anyagból varrják össze a terítőket, vagy keskeny anyagcsíkokat, szalagokat varrnak be a szövetbe.
- Új szerkezetű és tulajdonságú anyagok alkalmazása.

⁸ <http://www.perzsa.hu/termekeink.php?oldal=Asztalteritok>, 2010-09-15

14. ábra. Szalaggal és applikációkkal díszített terítő⁹

"Leáldozóban a hófehér abroszok korszaka, a technika fejlődésével ugyanis az asztalt borító szövetek is megújulnak. Egészen különleges világító, digitális és egyéb ritka darabok születtek. Íme, a jövő terítői. ..." ¹⁰A cikk folytatását a szokatlan terítőkről, a terítők múltjáról, jelenéről és jövőjéről elolvashatja a következő internetes honlapon:

http://borsa.hu/20070906/szokatlan_teritok/szokatlan_teritok/

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. **Keressen** terítőket gyártó cégeket!
2. **Tájékozódjon** az általuk gyártott terítők
 - Alapanyagairól
 - A gyártott méretekről
 - A kialakításokról
 - Díszítési módokról , készítsen jegyzetet!
3. **Vitassák meg** a szokatlan terítőkről szóló írást, melyet az előzőekben megadott internetes honlapon olvastak, **mondják el véleményüket!**

⁹ http://images.meredith.com/bhg/images/2009/10/ss_100025623.jpg, 2010-09-18

¹⁰ http://borsa.hu/20070906/szokatlan_teritok/szokatlan_teritok/ 2010-09-28

4. **Olvassa el** és az alábbi cikket **és beszéljék meg** közösen az írás tartalmát! Az ismeretlen szavak jelentését következtesse ki a szövegből, vagy kérje tanuló társai, oktatója segítségét! A honlapon képi illusztrációkat is láthatnak.

Gulyás Judit–Szeleczky Ildikó: A terítés művészete¹¹

A terítő anyagának kiválasztását nemcsak a teríték jellege határozza meg, hanem a lakásbelső többi kelméje is. Egy vidéki ház miliójében például a természetes anyagok szépsége dominál: rusztikus len vagy pamutvászon terítők, kézzel szőtt szalvéták, hímzett abroszok. A klasszikus (inkább városi) enteriőröket a művesebb kelmék uralják: finom csipkék, hernyóselymek, fémes, fénytörő materiák feleselnek a csiszolt üvegeknek, igényes porcelánoknak.

Az abrosznak nemcsak az anyaga, de a mintázata is igen meghatározó, egyfelől alapja a teríték kompozíciójának, másfelől viszont egyben inspiráló elem is. Egy virágmintás csésze motívumai például azonos vagy más léptékben folytatódhatnak a terítőn. A minták jellege idomulhat az étkészlethez – vagy éppen ellenpontoszza azt. A pöttyös felület, a csíkritmusok játéka vagy a különböző színállású kockás abroszok derűt varázsolnak mindannyiunk otthonába.

Azonos terítőt más–más anyagokkal és kiegészítőkkel társítva rendkívül sokféle hangulatot tudunk kialakítani. Ünnepelességet például többféle módon is az asztalunkra varázsolhatunk. Az üveg csillogása egyszerre sugároz melegséget, pompát és emelkedettséget. Légiességével ellenpontoszza a csíkos terítő csöppet sem könnyed jellegét. Ha a teríték minden eleme üvegtárgy – tányérok, poharak, butella –, átlátszóságukkal engedik érvényesülni az alap színvilágát és mintáját. Az üveg transzparenciája és zöldes tónusa jól kiegészül a vörös–zöld–órány sávós abrosszal.

Több aranyat, fémes felületet használva szintén fölkelthetjük az asztalnál ülőkben az ünnepelesség érzését. Ezt fokozhatjuk gyertyákkal, mécsesekkel, a tükröző felületeken megsokszorozva. Ugyanennek a terítőnek más hangsúlyt adhatunk a ráhelyezett textil kiegészítőkkel (stóla, futó, szalvéták, alátétek). A dupla terítő alkalmazásakor pedig újabb lehetőségek tárulnak fel. A csíkos abrosz alá bármelyik árnyalatából választott egyszínű textillel teríthetünk, az adott alkalom jellegétől függően. A terítő stílusához és színvilágához hangolt különböző zöltség-, gyümölcs- és virágdekorációkkal szintén életre kelthetjük a legegyszerűbb terítéket.

5. **Varrja meg és gyakorolja** a különböző széleldolgozási módokat!

- Oktatója, tanára segítségét vegye igénybe!
- Beszéljék meg az elkészítés lépéseit!
- Az elkészült munkát értékeljék!

¹¹GulyásJudit–SzeleczkyIldikó:Aterítésművészete–című.írás,
(<http://www.stiluseseletmod.hu/news/index.php?itemid=612>, 2010–09–20)

- Beszéljék meg minőségi szempontokat, a minőségi hibák kiküszöbölését beszéljék meg!

6. **Tervezzen** terítőt hétköznapi és ünnepi alkalomra!

- Először a hétköznapi terítőt készítse el!
- **Tervezze meg** az ünnepi terítőt! Tájékozódjon a kiválasztott ünnep hagyományairól, színvilágáról, díszítőelemeiről a tervezés előtt!
- **Készítsen vázlatot** mindkét esetben!
- **Jegyezze le**
 - A terítő méretét
 - Formáját
 - Szélek szegését
 - Díszítési módokat!
- **Mutassa meg** oktatójának terveit és kérje segítségét a kivitelezésben is, ha szükséges!
- **Varrja meg** a terítőt!
- **Értékeljék** tanuló társaival és tanárával közösen az elkészült munkákat!

Megoldás:

Minden tanulót az oktatója, tanára ellenőriz, mert megoldásaik egyediek. A terítés és a terítők kapcsolatáról szóló cikket közösen, csoportmunkában beszélik meg.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Csoportosítsa a terítőket alakjuk szerint!

2. feladat

Ismertesse, milyen méretek alapján és hogyan lehet meghatározni az asztalterítő kész méretét?

3. feladat

Jellemezze röviden az éttermekben és az ünnepeken használt terítőket!

Éttermi terítők: _____

Ünnepi terítők: _____

4. feladat

Tegyen javaslatot a képen látható terítő széleinek elszegésére!

15. ábra. Konyhai kockás terítő¹²

5. feladat

Nevezze meg a képen látható terítő sarok kialakítását! Írja le elkészítéséhez szükséges műveletek sorrendjét!

¹²

<http://www.szepzold.hu/tn/140/files/Image/Lakber/Konyh%C3%A1k/az%20a%20bizonyos%20kock%C3%A1s/kock%C3%A1ster2.jpg>, 2010-09-25

16. ábra. Terítő sarokkialakítása¹³

Sarokkialakítás módja: _____

Az elkészítés műveleti sorrendje: _____

¹³http://www.athomeart.hu/upload/pics_termek/image_400x300/leaf-asztalterito-homok.jpg, <http://www.athomeart.hu/konyha-es-etkezo/asztalteritok/banti-asztalterito/narancs/515>, 2010-09-26

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Asztalterítők alakja: téglalap-, négyzet-, ovális- kör-, sokszögletűek, ezen kívül rendkívüli formájúak is lehetnek. Szélein kerekített, vagy szögletes sarkúak is lehetnek.

2. feladat

Asztalterítők méretei: Hagyományosan a terítő mindig túllóg az asztal szélétől. A szélességi és hosszúsági méreteket kell lemérni, vagy átmérőt kör alakú terítők esetén. A lényeg, hogy az asztal méreteinél legyenek a terítők kb. 50–30 cm-rel, de minimum 15 cm-rel hosszabbak. A lelógó rész hossza ízléstől és az éppen divattól is függ, akár a földre is érhet. Ezt a hosszúságot kell hozzáadni az asztal méreteihez.

3. feladat

- Az éttermi körülmények között használt terítők gyakori magas hőfokon való mosásnak, vasalásnak vannak kitéve ezért elvárt a nagyobb strapabírás. A modern számító szennytaszító, vízlepergető kikészítéssel készül.
- Az ünnepi asztalterítők díszesek, legtöbbször szatén és damaszt szövetből készülnek. Hímzésekkel, rátétekkel, strassz kövekkel díszített terítők az ünnepi hangulatához és a lakás dekorációjához igazodó színben.

4. feladat

Javaslatok:

- A szélek elszegése után egyszeres behajtás alkalmazásával a szélek visszahajtása fonákoldalra és letűzése.
- Szélek szabott oldalának kétszeres behajtása
- Szélek eldolgozása mind a négy oldalon kétszeres behajtással

5. feladat:

Sarokkialakítás módja: szegéllyel eldolgozott terítő, sarokvarrással történő kialakítással.

Az elkészítés műveleti sorrendje:

- Terítő és szegély szabása.
 - Terítő anyagának szabása: a kész terítő mérete + egyszer a varrásszélesség
 - Szegély szabása: 2 db: a terítő hosszanti oldalának hossza + a szegélyszélessége + a kétszeres varrásszélesség

- 2 db: a terítő rövidebb oldalának hossza + a szegélyszélessége + a kétszeres varrásszélesség
- A szegélyek összevarrása 45° - os szögben, fölös leges anyagrész levágás.
- Szegély fölvarrása az alapanyag fonákoldali szélére, fonákoldalt – a szegély színével szembefordítva.
- Átfordítás a színoldalra, igazítás, részvasalás.
- Szegély felső széleinek bevasalása, körbetűzés.
- Szálazás, készre vasalás.

HÁZTARTÁSI TÖRLŐKENDŐK KÉSZÍTÉSE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A konyhai textíliák közé sorolják a háztartási törölkendőket, melyeket a hétköznapiakba egyszerűen csak konyharuháknak nevezünk.

17. ábra. Konyharuhák¹⁴

Először azt gondolhatnánk, hogy ezek egyszerű "rongyok", amivel az elmosogatott poharakat és főzőedényeket szoktuk a szekrénybehelyezés előtt eltörölgetni. Jobban belegondolva a saját főzéseinket visszaidézve, sokrétűen használjuk ezeket a kendőket:

- Edények, poharak szárazra törlésére.
- Befőzéskor, vagy blanzírozás után, a megmosott gyümölcsöket, zöldségeket le kell csöpögtetni, így a konyharuhára tesszük őket, mely felszívja a lecsöpögött nedvességet.
- A szakácskönyveket tanulmányozva több olyan receptet is találunk, ahol a rétes, vagy a csokis tekercs elkészítésekor a benedvesített konyharuhával kell föltekerni a finomságot.
- Főzés közben többször kell kezet mosnunk és bizony ezeket a textíliákat használjuk a kezünk megtörlésére.
- Ez a kis textília része a konyhánk stílusát, hangulatát meghatározó elemeknek.

¹⁴ http://www.keresztszemes.com/kepek/nagy_kepek/zweigart/Kyoto_Tatami%201011%20feher.jpg , 2010-09-29

Manapság már ajándékként, szuvenírként is vásárolják a látogatók.

18. ábra Hímzett, len- pamut alapanyagú, szuvenir törülőkendők¹⁵

Ismerkedjünk meg közelebbről a törülőkendőkkel és azok elkészítésével!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A konyharuhák alapanyagainak kivétel nélkül jó nedvszívó pamut, len, vagy a két alapanyagból készült keverékszöveteket alkalmaznak. Az konyharuhákkal szemben támasztott követelmény a jó nedvszívóképesség, jó moshatóság és a tartósság.

1. Mindkét **alapanyag** cellulóزالapú, főzésállóak (95 C°-on a fehérek moshatóak), és klórral fehéríthetőek (hypózás). Színes textíliák esetében csak 60 C°-40 C°-os mosás az ajánlott, hogy színük ne fakuljon. A mai mosószerekkel és folteltávolító adalékokkal azonban nem gond megőrizni az eredeti színt.
2. **Kötésmódjuk szerint lehetnek:**
 - Vászonkötésűek
 - Tarkán szőtt szövetek
 - Jacquard mintázatúak
 - Darázfészek- piké kötésűek

¹⁵ <http://www.pannonflax.hu/index.php?modul=termek&mkod=104>, 2010-09-29

19. ábra. Jacquard mintás konyharuha¹⁶

A képen látható törölkendők Jacquard kötéssel, 59% pamut és 41% len alapanyagú szövet, 50 cm * 70 cm – es kész méretű. Szélei kétszeres visszahajtással konfekcionáltak.

3. Mintázni lehet a konyharuha szöveteket:

- Az alapkelme kötésmódjával
- Gépi és kézi hímzéssel (lásd: 17. ábrán keresztszemes kézi hímzéssel díszített törölkendők)
- Nyomott mintázattal

4. A konyharuhák méretei változatosak.

- A leggyakrabban előforduló méretek:
 - 50cm * 70 cm
 - 50cm * 100 cm
 - 60cm * 70 cm
- Más méretek:
 - 40cm * 60 cm
 - 42cm * 70 cm
 - 45 cm * 75 cm
 - 50cm * 75 cm

Az itt felsorolt méretek jól szemléltetik, hogy a konyharuhák téglalap alakúak, és méreteik tetszőlegesek.

¹⁶ http://www.pannonflax.hu/UserFiles/d/s/dscf8553_resize_1_532x400t0_ic.jpg, 2010-09-29

1. Háztartási törülőkendők konfekcionálása

1. Szélek szegése

- **Kétszeres visszahajtás** az alkalmazott szegési mód. Az alapanyagot a behajtás szélesség ráhagyásával nagyobbra szabjuk.
 - Gyakran csak a szabott széleket szegik el, a szövet ép szélét meghagyják.
 - Kétszeresen visszahajtskor a széleket, a sarkoknál 45° -os szögben behajtják, majd azt folyamatosan levarrták a szélén.
 - Először az egyik, majd a másik két szemben lévő oldalt hajtják be kétszeresen.

Lásd a terítőknél leírtak szerint. 10. ábra mutatja a kétszeres visszahajtás módozatait!

- **Egyszeres behajtás alkalmazása:**

Szegővarrattal szegik el a nyitott anyagszéleket, majd egyszeresen visszahajtják a fonákoldal felé és letűzik. Ezt a szegési módot ritkán alkalmazzák. A konyharuhákat sűrűn és intenzíven mossák és ez a szegési mód könnyen fölbomolhat, valamint kevésbé esztétikus a kétszeres behajtáshoz képest.

20. ábra. Kétszeres visszahajtás, 45° -os behajtással sarok részen¹⁷

2. Akasztó készítése:

A konyharuhákat felakasztva, vagy egy rúdra kiterítve tartják. Az akasztó feladata a konyharuha felakasztásának biztosítása.

¹⁷ <http://resources.jysk.com/getimage/pm.medium/2401100/WEB/1007>, 2010-09-29

- Az akasztókat méretre vágott szalagokból leggyakrabban köpper szalagból, vagy fonatolt zsinórokból készítik. Ritkán a törölkendő anyagából hajtogató készülékkel varrják.
- Az akasztó legtöbbször a hosszabb, vagy rövidebb oldal felénél helyezkedik el, de elhelyezhető az oldalakon bárhol, vagy a sarkokon.
- Az akasztószalag két végét rávarrhatják egymásra (lásd. 20. ábra piros konyharuha), vagy egymástól távolabb varrják be.
- A kezelési útmutatót és a származási helyet, cégnevet is egyre gyakrabban az akasztószalagra nyomtatják rá.
- A szélek szegésekor fogják be a visszahajtott anyagszélhez, ritkábban utólag erősítik föl.

21. ábra. Felakasztott konyharuhák¹⁸

A 20. ábrán látható konyharuhák:

- A fehér színű konyharuha 100% mercerizált, fehérített, darázfészek– piké kötésű. Az akasztószalag elhelyezése a sarokrészen történt, rögzítése két különböző oldalon a kétszeresen visszahajtott kelmeszél alá. Az akasztó szalagra az alapanyag összetételét és a kezelési útmutató nyomták.
- A piros színű konyharuha 100 % pamut alapanyagú, színes fonalakkal szőtt. Az akasztó félbehajtott és összetűzött köpper szalagból készült, a hosszabb oldalra két végét egymásra helyezve a behajtas alá varrták
- A fekete konyharuha sávolyszövésű, pamutszövetből, nyersszínű köpper szalag akasztóval, előállított. Az akasztó két végének befogási pontja azonos oldalon egymástól távol helyezkedik el.
- A vászonkötésű fehér konyharuha akasztója az előzővel megegyező módon készült, a kezelési útmutatót és cégnevet a szalagra nyomták rá.

¹⁸ http://www.colortex.hu/images/products/konyharuha_himzett.jpg, 2010-09-25

22. ábra. Akasztók bevarrása

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Beszélgessenek a konyharuhák felhasználási területeiről, az azokkal szemben támasztott követelményekről! Elevenítsék fel saját tapasztalataikat!
2. Vitassák meg az esetfelvetésbe leírt- " Manapság, már ajándékként, szuvenírként is vásárolják a látogatók."- mondatot!
3. Látogassanak el a <http://www.pannonflax.hu> honlapra, ahol ajándéknak szánt és hagyományos konyharuhákat is találnak.
4. Keressenek háztartási törölkendőket forgalmazó cégeket az internet segítségével!
 - Hasonlítsák össze a forgalmazott kendők méreteit,
 - Alapanyagait

- Mintázatukat
- Kötésmódjukat
- Figyeljék meg a konfekcionálási, kivitelezési különbségeket!

5. Készítsenek konyharuhát!

- Válasszák ki a méretét!
- Szabják ki a szegésnek megfelelő varrásszélesség ráhagyásával!
- Válasszák ki az akasztószalagot, vágják méretre!
- Jelöljék ki az akasztó helyét!
- Szegjék be a konyharuhát, az akasztó befogásával!
- Szálazzák és vasalják le a széleket!

Megoldás:

1. Követelmény a jó nedvszívóképesség és a jó moshatóság, tartósság.
2. Csoportos megbeszélés tanári irányítással.
3. Csoportos megbeszélés tanári irányítással.
4. Például: <http://www.colortex.hu>, <http://www.notitrade.hu>, <http://www.szottker.hu/>,
<http://www.salsaverde.hu>, <http://www.die-leinenweber.de/stoffgruppen-Kuechenhandtuecher-leinenstoff>
5. Az oktató irányításával és minőségi ellenőrzésével.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Milyen követelményeknek kell megfelelnie egy konyharuhának? Sorolja föl ezeket!

2. feladat

Mely alapanyagokból készítenek háztartási törölkendőket? Válassza ki a felsoroltak közül a megfelelőeket!

Gyapjú, len, poliamid, poliészter, pamut, azbeszt, nyúlszőr.

A megfelelő alapanyagok törölkendő készítésére: _____

3. feladat

Melyik szegési móddal készítené el konyharuháját, indokolja választát!

4. feladat

Határozza meg az akasztó feladatát!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Jó nedvszívóképesség, jó moshatóság, tartósság.

2. feladat

A megfelelő alapanyagok törlőkendők készítéséhez: len, pamut

3. feladat

A kétszeresen behajtott kelmeszéllal. Ez a megoldás esztétikus és a gyakori mosás hatására sem foszlik.

4. feladat

Az akasztó feladata a termék felakasztásának biztosítása.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Vass Márta Kötőipari konfekciós szakmai ismert, Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1984.
- Gulyás Judit – Szeleczy Ildikó: A terítés művészete c. cikk (www.stiluseletmod.hu)
- www.stiluseletmod.hu/news
- http://s194670302.online.de/garske/katalog_tischbelaege
- <http://www.peterstextil.hu>
- <http://www.abroszcenter.hu>
- <https://mail.modelldivatiskola.hu/webuha/egyszeruvarrastipusok/egyszeruvarrastipusok3.htm#Sarokvarras>
- <http://www.perzsa.hu>
- <http://images.meredith.com>
- http://borsa.hu/20070906/szokatlan_teritok
- <http://www.szepzold.hu/tn/140/files/Image/Lakber>
- http://www.athomeart.hu/upload/pics_termek
- <http://www.pannonflax.hu>
- <http://resources.jysk.com/getimage/pm.medium/2401100/WEB/1007>
- <http://www.colortex.hu/images/products/konyharuha>
- A hivatkozás nélküli fotók és metszeti rajzok a szerző saját munkái.

A(z) 1325–06 modul 010–es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 542 05 0100 21 02	Lakástextil-készítő
33 542 05 0010 33 01	Csecsemő- és gyermekruha-készítő
33 542 05 0010 33 02	Férfiszabó
33 542 05 0010 33 03	Női szabó

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
18 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató